

ȘTEFAN FĂLCOIANU ȘI ȘCOALA SUPERIOARĂ DE RĂZBOI

ȘTEFAN FĂLCOIANU AND THE SUPERIOR WAR SCHOOL

Dr. Laura-Rodica HÎMPĂ*

Acest articol are ca obiectiv prezentarea personalității lui Ștefan Fălcoianu (6 iunie 1835–22 ianuarie 1905) și a vastei sale activități, cercetare fundamentată pe documentele inedite din Fondul Familial Fălcoianu de la Arhivele Naționale ale României, din București. Fondul documentar datează din anii 1836-1944 și a fost preluat de la Filiala Arhivelor Ilfov. Documentele conțin informații despre genealogia familiei Fălcoianu, date referitoare la activitatea generalului Ștefan Ioniță Fălcoianu. Corespondența păstrată reflectă legăturile lui Ștefan Fălcoianu cu personalități ale vremii: Constantin Barozzi¹, Octav George Lecca², generalul belgian Henri Alexis Brialmont³.

This article aims to present Ștefan Fălcoianu's personality and vast activity, (June 6, 1835 – January 22, 1905) a research based on the Fălcoianu Family Fund original documents from the Romanian National Archives in Bucharest. The documentary fund dates from 1836-1944 and was taken from the Ilfov Archives Branch. The documents contain information about the Fălcoianu family's genealogy, on General Ștefan Ioniță Fălcoianu's activity. The preserved correspondence reflects Ștefan Fălcoianu's ties with personalities of the time: Constantin Barozzi¹, Octav George Lecca² and the Belgian general Henri Alexis Brialmont³.

Cuvinte-cheie: Ștefan Fălcoianu; Școala Superioară de Război; Universitatea Națională de Apărare „Carol I”; învățământ militar românesc.

Keywords: Ștefan Fălcoianu; Superior War School; National Defence University "Carol I"; Romanian military education.

I. Ștefan Fălcoianu. Biografia

Descendent al unei familii boierești cu rădăcini medievale din Valahia, Ștefan I. Fălcoianu a absolvit Școala ostășească din București, în anul 1856, de unde a fost repartizat la regimentul 3 Infanterie, în funcția de comandant de pluton, cu gradul de sublocotenent. Numele familiei vine de la domeniul avut încă din secolul al XVI-lea în comuna Fălcoiu, județul Romanați (Olt). După anii

de stagi, domnitorul Alexandru Ioan Cuza l-a trimis în Franța pentru a urma cursurile de Stat Major de la Paris (1860-1862), unde a și absolvit Școala Imperială de Stat Major. În timpul studiilor, a fost avansat la gradele de locotenent (20 februarie 1860), apoi de căpitan (6 iunie 1862). După terminarea studiilor militare, a fost atașat pe lângă Statul Major al Armatei Franceze, timp în care a urmat cursurile Școlii Politehnice din Paris (1862-1864).

La întoarcerea în țară, a fost numit în funcții, precum: profesor la Școala Militară de Ofițeri, ajutor al șefului Direcției Stabilimentelor de Artilerie, șef de Stat Major al Diviziei 1 Militare Teritoriale, șef de cabinet al ministrului de Război, șef al Marelui Stat Major (5 aprilie - 23 mai 1884; 13 ianuarie 1886 - 18 iunie 1894), ministru de Război (23 iunie 1884 - 12 ianuarie 1886). În tot acest timp, a fost avansat în gradele militare până la cel de general (maior în anul 1865, locotenent-colonel în 1868, colonel în 1877, general de brigadă în 1883, general de divizie în 1892).

Trecut în rezervă la 17 iunie 1870 (avea gradul de locotenent-colonel), a revenit în activitate la

¹ Constantin Barozzi (1833-1921), general și om politic, membru de onoare al Academiei Române, director al Serviciului Geografic al Armatei, șef al Statului Major General (1895-1898), a pus bazele serviciului geodezic militar din România, fapt pentru care Agenția de Informații Geospațiale a Apărării poartă numele „General de divizie Constantin Barozzi” (AIGA).

² Octav George Lecca (1881-1969), istoric și scriitor român, ofițer de cavalerie în Primul Război Mondial, om politic conservator.

³ Henri Alexis Brialmont (1821-1903), general și inginer de origine belgiană, cunoscut pentru influența avută asupra planurilor de fortificații ale Bucureștiului.

*Universitatea Națională de Apărare „Carol I”

e-mail: l.himpa@gmail.com

23 august 1870 și a primit conducerea Regimentului 4 Linie (1870-1871). Între anii 1871 și 1877, a fost din nou trecut în rezervă, timp în care a activat în administrația civilă, în funcția de secretar general al Ministerului Lucrărilor Publice și director general al Telegrafului și Poștei. La 8 aprilie 1877 a fost reactivat în cadrul armatei, cu gradul de colonel, și a ocupat, pentru câteva luni, funcția de director general al Administrației Centrale de Război, odată cu începerea Războiului de Independență.

După eșuarea misiunii militare de la Grivița 2, din 7/19 octombrie 1877, a fost reorganizată conducerea trupelor românești din Balcani, iar lui Ștefan Fălcoianu i-a fost încredințată funcția de șef de Stat Major al Armatei de Operații (8/20 octombrie 1877). Au fost înlocuite Diviziile a 4-a cu a 2-a și s-au desfășurat acțiuni de bombardament de artilerie și rectificări de poziție. Planul elaborat de Ștefan Fălcoianu a presupus trageri neîntrerupte ale artileriei asupra inamicului. Trupele otomane au încercat să străpungă cercul de investire printr-o ieșire în forță la 28 noiembrie/10 decembrie 1877. Generalul Alexandru Cernat, comandantul Armatei de Operații, a ordonat rezistența pe poziții și, ulterior, asaltul Diviziei a 2-a Infanterie, care a reușit să pătrundă în reduta Grivița și să înainteze spre zona întărită Grivița. Atacul pe direcții concentrice împotriva pozițiilor fortificate de la Opanez a fost condus personal de către Ștefan Fălcoianu, reușind astfel să împingă artileria de însoțire cât mai aproape de întăriturile inamice. Prin cucerirea Griviței 2, a Bukovului și Opanezului, a fost învinsă armata turcă, condusă de Osman Pașa.

În cadrul Consiliului de Război de la Poradim (30 noiembrie/12 decembrie 1877), după cucerirea Plevnei, regele Carol I, țarul Alexandru II, marele duce Nicolae, generalul Alexandru Cernat și colonelul Ștefan Fălcoianu au hotărât ca trupele românești de campanie să elimine garnizoanele otomane din vestul Bulgariei (zona Vidin-Belogradcik), iar trupele rusești să desfășoare ofensiva spre Constantinopol. În aceste condiții, a fost reorganizată Armata de Operații, generalul Alexandru Cernat a preluat comanda trupelor din zona de operații, ca șef al Marelui Cartier General, iar colonelul Ștefan Fălcoianu a fost numit șef al Marelui Cartier General. Obiectivul principal îl reprezenta însă cucerirea Vidinului, din cauza pozițiilor de rezistență, prevăzute cu forturi, șanțuri și poziții de artilerie și cu o poziție avansată a centrelor

de rezistență. Pentru a fi neutralizat, s-a realizat un dispozitiv semicircular cu flancurile pe Dunăre, împărțite în trei sectoare și încadrate de 15.000 de infanteriști și 2.000 de cavaleriști, cu 84 de tunuri, dispuse pe malul drept al Dunării și 54 de tunuri, amplasate pe malul stâng. Din cauza experiențelor nefericite din trecut, se căuta să se evite tactica aplicată la Plevna, aceea a asalturilor frontale.

În cadrul Consiliilor de Război, din 9/21 ianuarie și 11/23 ianuarie 1878, propunerile lui Ștefan Fălcoianu, de ocupare a centrelor de rezistență, deținute de inamic, au fost aprobate și astfel, pe linia exterioră de apărare a cetății Vidin (Tagargik, Belarada, Rainovcea, Smârdan, Inova, Kapitanovcea, Novoselo). La 11/23 ianuarie 1878 Vidinul a fost definitiv blocat, frontul de la sud de Munții Balcani s-a prăbușit, iar la 13/25 februarie 1878 Mehmet Izzet Pașa a declarat capitularea trupelor sale (12.000 de oameni). Pacea însă era departe (Tratatul de pace de la San-Stefano a fost semnat la 19 februarie/3 martie 1878), relațiile politico-diplomatice rămânând încordate între România și Rusia țaristă în prima jumătate a anului 1878, fapt care a impus menținerea trupelor sub arme și alcătuirea unui nou dispozitiv de apărare pe linia Oltului.

În urma Congresului de Pace de la Berlin, din vara anului 1878 (Arhivele Naționale 1878, 1-22) la care a participat și Ștefan Fălcoianu, în calitate de delegat militar, sub presiunea marilor puteri vest-europene, armata rusă a evacuat țara și s-a trecut la demobilizarea oștirii române și la reorganizarea comandamentelor militare, în urma experiențelor acumulate în război.

Ștefan Fălcoianu a avut un rol important în acest sens, contribuind direct la elaborarea și aplicarea legii asupra organizării comandamentelor militare din anul 1882, mărinind numărul trupelor active permanente din armată, trecerea trupelor de rezervă (miliții pe lângă marile unități și unități formate încă din timp pace); elaborarea și aplicarea legii asupra administrației militare din anul 1883 (se separau astfel planificarea și conducerea militară, administrația aparținând cu totul Ministerului de Război); înființarea între 1882 și 1884 a patru corpuri de armată, în locul diviziilor militare teritoriale; elaborarea de măsuri pentru permanentizarea infanteriei și cavaleriei (în anii 1889, 1891 și 1893); inițierea lucrărilor pentru fortificarea regiunilor Focșani – Nămolosa

– Galați, precum și a Bucureștiului; înființarea Consiliului Superior al Armatei (10 iulie 1878), alcătuit din ministrul de Război, șeful Marelui Stat Major, inspectori generali, comandanți ai principalelor poziții fortificate, secretariatul general al Ministerului de Război (organ consultativ pentru administrația și legislația militară); înființarea în anul 1883 a Comitetului Consultativ de Stat Major și a comitetelor consultative ale Infanteriei și Cavaleriei (1884-1888), al Artileriei (1888); crearea de funcții de inspectori generali ai Artileriei (1883), de Geniu (1887), Cavalerie (1889) ș.a. (Oroian și Nicolescu 2001, 27).

II. Ștefan Fălcoianu și Școala Superioară de Război

Înființată prin Înaltul Decret Regal nr. 2073, din 8 august 1889, Școala Superioară de Război reprezintă prima instituție de învățământ superior militar românesc, cunoscută, în prezent, sub denumirea de Universitatea Națională de Apărare „Carol I”.

Debutul a fost modest, în toamna anului 1889, în câteva săli ale Marelui Stat Major, care funcționa atunci în strada Știrbei Vodă, din București.

Întemeietorul și organizatorul prestigioasei instituții a fost generalul adjutant Ștefan I. Fălcoianu, șef al Marelui Stat Major, ofițer care a făcut parte din prima promoție de absolvenți ai Școlii Militare de ofițeri din București (7 aprilie 1854 - 7 aprilie 1856).

Momentul apariției Școlii Superioare de Război a venit într-un context în care nevoia de formare a personalului militar superior era văzută ca o prioritate națională. Până în anul 1889, ofițerii de rang înalt erau trimiși la studii în marile capitale europene, la universități militare de renume (Torino, Bruxelles, Paris, Berlin, Viena)⁴ (Școala Superioară de Război 1939, 376). Acest mod de educare asigura o pregătire elitistă prin contactul direct cu civilizația și cultura europeană.

Înființarea Școlii Superioare de Război, ca intermediar și formator pentru doctrina Armatei României, a constituit o necesitate, odată cu

crearea Statului Major General, la 12 noiembrie 1859, prin Înaltul Ordin de Zi nr. 83, semnat de Alexandru Ioan Cuza. Ofițerii care alcătuiau acest organism erau recrutați din rândul celor care absolviseră școli de război în străinătate și care „posedau cunoștințe speciale militare dobândite prin studii sistematice” (Ardeleanu 1994, 5) însă fără a avea o gândire militară românească proprie.

Ctitor al României moderne, regele Carol I a avut în vedere să se construiască, în București și aproape în toate orașele reședință de județ, instituții administrative, tribunale, biserici, cinematografe, Biblioteca Centrală Universitară „Carol I”, liceele: „Matei Basarab”, „Mihai Viteazul”, „Gheorghe Șincai”, „Spiru Haret”, „Sfântul Sava”, „Titu Maiorescu”, Biblioteca Academiei Române, Casa Monopolurilor Statului, Consiliul de Miniștri, Palatul Ministerului Transporturilor, Ministerul Justiției, Institutul Agronomic, Palatul Regal, Palatul Patriarhiei etc. (Scurtu 2008, 24).

Printre realizările regelui Carol I, se numără la loc de cinste și Școala Superioară de Război (Anexa 1). În primul articol al legii de înființare, a fost stabilit scopul instituției: pregătirea ofițerilor de stat major și răspândirea în armată a înaltelor cunoștințe militare. Cursurile țineau doi ani, iar condițiile pe care candidații trebuiau să le îndeplinească, enumerate în Articolul 5, erau următoarele: să fi deținut gradul de locotenent, să fi lucrat „cel puțin doi ani în serviciu efectiv la trupă, să aibă o bună conduită sub toate raporturile și să fie de o bună constituție fizică, recunoscut sănătoasă”. Un medic militar trebuia să dea un aviz din care să reiasă „constituțiunea fizică a candidatului, în special vederea și auzul”.

După anul 1919, având în vedere situația creată prin noile alianțe, încheiate în urma Războiului de Întregire, colaborarea României s-a limitat la Școlile Superioare de Război de la Torino și Paris. De asemenea, este recunoscut oficial faptul că, după Războiul de Întregire (1914-1916), România a preluat doctrina armatei franceze.

Din evoluția Statului Major General, de la formele inițiale până la structura complexă de astăzi, de concepție și pregătire doctrinară, toate dominate de un caracter național specific, un pas hotărâtor a fost și apariția Școlii Superioare de Război, care a pus amprenta pe educația ofițerilor de rang înalt, încurajând, totodată, cooperarea

⁴ Din 1919 până în 1939, au fost trimiși să studieze marea artă a războiului la Paris 49 de ofițeri români și la Torino, 8 ofițeri. La același bilanț de activitate științifică, s-a subliniat și vasta literatură militară românească, „materializată prin studii profunde și îmbunătățiri materiale de tot felul”.

cu celelalte armate, cercetarea și inovarea, toate conducând la maximizarea capacității operative și deci la eficientizarea întregii armate.

Astfel, menirea prestigioasei instituții de învățământ superior militar românesc a fost ținută vie și și-a atins scopul, slujită cu devotament și înalte sentimente de patriotism atât de ofițerii superiori ai Armatei Române pe care i-a format, cât și de nume importante ale culturii române care au alcătuit corpul de cadre didactice, pornind de la Nicolae Alevra (organizarea și mobilizarea armatei), Alexandru Averescu (tactica aplicată), Ion Popovici (istoria militară și maritimă), Mihail Boteanu (comunicații și fortificații), Scarlat Panaitescu (topografie și fortificații), Radu R. Rosetti (tactica), David Praporgescu (tactica și noțiuni de tactică navală), Bogdan Petriceicu Hașdeu (arta militară la români), Nicolae Iorga (istoria generală), Ioan Găvănescu (psihologia militară), Zamfir Arbore (limba rusă și limba bulgară), Aurel Popovici (limba germană), Grigore Alexandrescu, Simion Mehedinți, Dimitrie Gusti, Henri H. Stahl, Dimitrie Caracostea etc. (Pascu 1988, 145).

Nevoia de modernizare, perfecționare și aliniere la cerințele vremii a dus la o extindere permanentă a domeniilor de formare a ofițerilor studenți.

Pornind de la discursul de inaugurare a Școlii Superioare de Război, rostit de întemeietorul acesteia, generalul Ștefan Fălcoianu, în noiembrie 1889, potrivit căruia „necesitatea creării unei Școli Superioare de Război a fost mult simțită și solicitată cu stăruință de Marele Stat Major al Armatei. (...) Vom pune toate silințele noastre spre a ne achita cu cel mai viu interes de această îndatorire; vom reclama, și suntem siguri că vom dobândi concursul camarazilor noștri cei mai luminați, și astfel, sperăm că, cu toții împreună vom face ca această importantă instituțiune să dea roadele ce Armata așteaptă de la dânsa” (Fălcoianu 1889, 764-765). Au avut loc schimbări și transformări de nume, iar vorbele mai sus amintite și-au atins, an după an, adevăratul sens.

Portretul lui
Ștefan Fălcoianu
Gravură realizată de
Nicolae Grigorescu,
Biblioteca Academiei
Române

Universitatea Națională de Apărare „Carol I”
Gravură realizată de Eugen Ilina, Uniunea Artiștilor Plastici din România

ANEXE

ANEXA 1

ÎNALTUL DECRET REGAL NR. 2073/8 august 1889 (Monitorul Oastei 1889, 891-894) DE ÎNFIINȚARE A ȘCOLII SUPERIOARE DE RĂZBOI

CAROL I,

Prin grația lui Dumnezeu și voința națională, rege al României, la toți de față și viitori, sănătate.

Având în vedere articolul 4 al legii din martie 1883, asupra serviciului de stat major, asupra raportului ministrului nostru secretar de stat la Departamentul de Război nr. 14.498, am decretat și decretăm:

Art. 1. Se înființează pe lângă Marele Stat Major o Școală Superioară de Război, destinată a forma ofițeri de stat major.

Art. 2. Recrutarea ofițerilor elevi pentru această școală se va face conform legii, prin concurs între locotenenți și căpitani de toate armele, care vor avea cel puțin doi ani de serviciu efectiv la o trupă, cu o bună conduită și o constituție fizică sănătoasă.

Art. 3. Numărul elevilor ce se vor admite va fi acum, la început, de zece. Ofițerii elevi vor fi detașați de la corpurile lor și vor purta uniforma armeei lor.

Art. 4. Examenul de admitere va fi scris, oral și practic. El va consta din patru probe: proba scrisă, compusă din două compoziții, din care una în limba franceză sau germană, proba orală asupra materiilor din program, proba practică constând într-o ridicare cu planșeta de recunoaștere pe teren și proba de echitație.

Art. 5. Materiile concursului vor fi următoarele: legislația și administrația militară, arta și istoria militară, artileria, fortificația, geografia, topografia, regulamentele de infanterie, cavalerie și artilerie.

Art. 6. Cursurile școlii vor fi de doi ani. Vor începe în fiecare an la 1 noiembrie și se vor termina la 1 iunie anul viitor, de la 1 iunie la 1 octombrie, elevii vor fi exercitați pe teren la lucrări topografice, călătorii de stat major, călătorii pe graniță și participare la manevrele anuale. (...)

ANEXA 2

PRIMUL REGULAMENT AL ȘCOLII SUPERIOARE DE RĂZBOI DIN ANUL 1889 (Școala Superioară de Război 1939, 37-39)

PARTEA I

ORGANIZARE, ÎNVĂȚĂMÂNT, DISCIPLINĂ, IGIENĂ

CAPITOLUL I

SCOPUL ȘCOLII

Art. 1. Școala Superioară de Război are drept scop pregătirea ofițerilor de stat major și răspândirea în armată a înaltelor cunoștințe militare.

Art. 2. Această Școală se înființează pe lângă Marele Stat Major.

Șeful Marelui Stat Major are supravegherea superioară atât asupra mersului Școlii, cât și asupra examenelor în general.

Art. 3. Cursurile Școlii sunt de doi ani și încep în fiecare an la 1 noiembrie și se termină la 1 iunie al anului viitor, iar de la 1 iulie până la 1 noiembrie elevii sunt exclusiv exercitați pe teren la lucrări topografice, călătorii de Stat Major, călătorii pe graniță și participare la manevrele anuale. (...)

**NECROLOGUL GENERALULUI ADJUTANT ȘTEFAN I. FĂLCOIANU
(6 iunie 1835 - 22 ianuarie 1905) (SANIC) (România Militară 1904)**

Cu încetarea din viață a generalului adjutant Ștefan I. Fălcoianu, țara a pierdut încă unul din luminații și patrioții săi fii, iar armata pe unul dintre cei mai capabili generali, care a luat parte la renașterea militară a României.

Carierea militară și publică a generalului Ștefan I. Fălcoianu este una dintre cele mai strălucite și se datorește puterii lui de muncă, erudiției sale vaste, inteligenței lui superioare, educației deosebite, caracterului său ferm și energic.

La 7 aprilie 1854 a intrat elev în Școala Militară, iar la 7 aprilie 1856 a fost înaintat la gradul de sublocotenent în Regimentul 3 Infanterie de linie, făcând parte din întâia promoție a Școlii Militare, care cuprindea pe acei care au fost cei dintâi generali ai oștirii și al căror nume va rămâne în istoria independenței țării.

În 1859 a fost trimis în străinătate; la 1860 a fost admis la Școala de Stat Major din Paris pe care a terminat-o cu deosebit succes în decembrie 1862, rămânând atașat la Marele Stat Major al armatei franceze până în 1864, an în care s-a întors în țară cu gradul de căpitan.

La 4 septembrie 1865 a fost înaintat maior în corpul de Stat Major la 26 septembrie 1868, locotenent colonel în același corp, interval de timp în care a ocupat funcția de Șef de Stat Major al Diviziei I-a.

La 17 ianuarie 1869 a trecut în neactivitate, iar în august același an, a fost rechemat în activitate la Regimentul 4 de linie.

La 16 august 1872 a trecut din nou în neactivitate prin retragerea funcției și tot în intervalul 1870-1877 a ocupat funcția de secretar general al Ministerului Lucrărilor Publice și pe aceea de Director General al Telegrafelor și Poștelor. Tot în acest an (1876) a fost ales membru al Academiei Române.

La 6 aprilie 1877, rechemat în activitate de serviciu a fost înaintat la gradul de colonel în Administrația Centrală a Războiului în funcția de director general.

La 20 octombrie 1877 a fost numit șef Stat Major al armatei și a luat parte la operațiunile din jurul Plevnei și la acelea din jurul Vidinului. În urmă, a fost numit reprezentant al Guvernului pe lângă Comisia Europeană și apoi membru al Comisiei Permanente a Consiliului Superior al Armatei.

La 20 aprilie 1880, cu ocazia răscumpărării Căilor Ferate de către stat, a fost numit Director General al Căilor Ferate.

La 10 martie 1883 (a fost) înaintat la gradul de general de brigadă.

La 15 aprilie 1883 a fost numit Șef al Marelui Stat Major al Armatei și inspector general al școlilor militare.

La 10 mai 1892 a fost înaintat la gradul de general de divizie, iar la 8 iunie 1894 a demisionat din armată.

A fost în mai multe rânduri senator, președinte al Societății Politehnice, membru al Societății Geografice etc.

A fost onorat cu ordinele: Steaua României, comandor, Coroana României-mare ofițer, Hohenzolern cl. (clasa) a II-a, Osmanie cl. a III-a, cu medalia Bene-merenti cl. I, Virtutea militară de aur-Apărătorii Independenței și Comemorativă rusă, cu semnele onorifice de aur și argint pentru 18 și 25 de ani de serviciu, și cu Crucea Trecerii Dunării.

Prin Înaltul Decret nr. 2291 din 10 octombrie 1876 i s-a acordat distincția de a purta eghiletele de adjutant cu inițiala domnească.

Aceasta este starea de serviciu, militar și civil, a generalului Ștefan Ioan Fălcoianu din care se poate vedea că acest atât de regretat șef, înzestrat cu superioare calități de organizator și conducător, a contribuit într-o măsură deosebită la ridicarea pedestalului pe care se înalță gloria armatei noastre și a pus fundamentul nu numai al organizării ci și al altor instituții de stat, în capul cărora a fost chemat de către acei care au știut să recunoască generalului Fălcoianu vastele sale cunoștințe științifice, precum și energia sa excepțională. Îndeosebi, ca director general al Căilor Ferate el a unificat administrația îmbunătățită a acestui important serviciu, constituind numai prin aceasta o operă monumentală.

Partea, ce a luat-o generalul Fălcoianu în delicata funcție de Șef de Stat Major al armatei active, rolul său în operațiunile din jurul Plevnei-unde a dus din vreme pregătirile ce făceau turcii, pentru executarea ieșirii de la 28 noiembrie și a anunțat la timp armata aliată, - precum și (pentru rolul) din operațiunile dimprejurul Vidinului, este cunoscut tuturor ofițerilor și românilor, care au studiat faptele militare ale armatei române în războiul pentru neatarnare, și ea va rămâne pentru veșnicie înscrisă în istoria țării. Cui altuia mai bine i s-ar fi putut încredința greua sarcină de a alcătui „Istoricul Campaniei 1877-78”.

Această operă de mare merit este expresia muncii desăvârșite și a capacității deosebite cu care era înzestrat regretatul nostru șef. Toți acei elevi ai profesorului la Școala Superioară de Război care au avut fericirea să audă din gura lui descrierea evenimentelor din război, nu vor putea uita niciodată câtă inimă și câtă aprindere punea el în chestiunile de ordin patriotic și național.

Cu ocazia delimitării Dobrogei, el a adus mari servicii țării în trasarea frontierei dinspre Bulgaria.

El a fost întrebuințat în cele mai importante și delicate misiuni în străinătate, de care s-a achitat cu mult tact și inteligență, aducând țării mari și reale foloase.

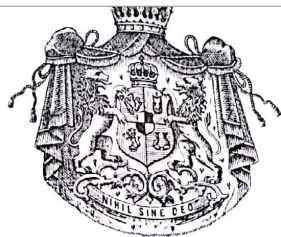
Convins de importanța statelor majore pe lângă comandamente, el a lucrat fără preget la dezvoltarea acestui serviciu în care vedea viitorul armatei, și a organizat în 1889 Școala Superioară de Război luptând cu o muncă de nedescris și o bunăvoință fără margini, ce face din această înaltă instituție de cultură superioară, focarul în jurul căruia să-și strângă rândurile inteligențele, caracterele și voințele militare. Sub direcțiunea lui a ieșit prima promoție de ofițeri absolvenți ai Școlii Superioare de Război.

Factor principal care a dat armatei avântul trebuincios pentru a se îndruma pe calea de progres în care se află azi, prin inteligență, caracterul, educația și calitățile sale superioare, generalul adjutant Ștefan Fălcoianu și-a inspirat activitatea sa prodigioasă, în viața militară și cea publică, de o notă caracteristică, care se rezumă: voință, muncă, patriotism, însușiri superioare ce a știut să le sădească în mintea și inima subordonaților săi.

Operele și faptele sale sunt mărturii netăgăduite și dragostea pentru arme ale acestui neobosit luptător al geniului românesc. Acei care au avut fericirea să servească sub ordinele sale, cunosc cât de mari îi erau mintea și inima, cât de nesfârșită dragostea și câtă muncă a cheltuit el pentru binele armatei, cât de mult a contribuit el la ridicarea prestigiului epoletului și al nivelului moral în armată.

Fondator al revistei România Militară, pentru care a arătat totdeauna cea mai deosebită sollicitudine, povățuind direcțiunea ei pe calea cea mai dreaptă și bună, el a fost tulpina din care au ieșit lăstare ce n-au altă dorință mai vie decât a urma pilda bună a faptelor lui mari.

Recunoștința adâncă a tuturor ostașilor și memorie veșnică ce armata română îi va păstra, facă să (se) odihnească în liniște sufletul acestui ostaș și român de frunte.

28/13

Carol I.

Din grația lui Dumnezeu și prin voiața națională
Rege al României.

Văind a răsplăti serviciile aduse de Colonelul
Fălcoianu Ștefan. Noi prin Decretul
Nostru cu N.º 802 din 6 Mart. 1883 am înăl-
țat la gradul de General de brigadă cu in-
credere că pururea va fi ascultător Tronului și le-
gilor țerei, și că va fi gata în ori ce împrejurare să
și jertfească viața spre apărarea Steagului și
Patriei, în timp de pace sau în timp de război,
pe uscat sau pe apă.

Pentru care am dat această Regală Diplo-
mă sub N.º 44. Noastră semnătură și pecetie în reșe-
dința Noastră din București. Anul mân-
țuirii 1885 și cel d'al XX^{ta} al Domniei Noștre
Dat în București la 10. Maiul 1885

N.º 44.

Carol
Ministru Secretar de Stat
la Departamentul de Război

27 27
=

Carol I.

Din grația lui Dumnezeu și prin voința națională
Rege al României.

Văind a răsplăti serviciile aduse de Domn General
de Brigadă Fălcoianu Ștef Voci prin Decretul
Nostru cu N° 1839 din 9 Maiu 1892 la înăl-
țat la gradul de General de divizie cu în-
credere că pururea va fi ascultător Tronului și le-
gilor țerei și că va fi gata în orice împrejurare să
și jertfească viața spre apărarea Steagului și
Patriei, în timp de pace sau în timp de război,
pe uscat sau pe apă.

Pentru care am dat această Regală Diplo-
mă sub a Noastră semnătură și pecetie în rese-
dința Noastră din București Anul mân-
tuirii 1892 și cel d'al 27^{lea} al Domniei Noștre
Dat în București la 18 Maiu 1892

Carol
Ministru Secretar de Stat
la Departamentul de Război
General Ștefan

N° 763.

(FOTO: Laura Himpă, 12.08.2022)

Statuia în mărime naturală a doamnei Alexandrina Fălcoianu (09.11.1848–03.10.1870), oferită eternității în cimitirul Bellu din București de către sculptorul francez Antoine-Augustin Préault (1809–1879). Născută Bascoveanu, tânăra soție s-a stins la numai 22 de ani, în urma unor complicații la naștere.

BIBLIOGRAFIE

- Ardeleanu, Eftimie. 1994. *Istoria Statului Major General. Documente 1859-1947*. București: Editura Militară.
- Arhivele Naționale. 1878. „Fond Familia Fălcoianu.” Dosar 4, 1-22.
- Fălcoianu, Ștefan. 1889. „Discurs la inaugurarea Școlii Superioare de Război.” *Revista Armatei*. no. 21-22.
- Monitorul Oastei. 1889. „Decret Regal.” nr. 55/19 august. București. 891-894.
- Oroian, Teofil și Gheorghe Nicolescu. 2001. *Șefii Statului Major General Român (1859-2000)*. București: Editura Europa Nova.
- Pascu, Acad. Ștefan. 1988. *Istoria Militară a Poporului Român*. Vol. V. București: Editura Militară.
- România Militară. 1904. „Necrologul generalului adjutant Ștefan I. Fălcoianu.” 15 (3).
- Scurtu, Ioan. 2008. *Civilizația românească interbelică (1918-1940)*. București: Editura Fundației României de Măine.
- Școala Superioară de Război. 1939. *Istoricul Școlii Superioare de Război 1889-1939*. București.